

Vragen van gemeenteraadsleden

Gemeenteraad

Onderwerp:	Bodemverontreiniging oude stortlocaties
Datum	12 maart 2010
Partij:	GL
Bijlage:	7
Ingekomen brief griffie:	12 maart 2010
Antwoord college:	11 mei 2010

Aan het college van burgemeester en wethouders van Helmond,

Op 13 december 2009 heeft GroenLinks samen met vier andere fracties schriftelijke vragen gesteld over de bodemverontreiniging bij diverse oude stortlocaties in Helmond. Op 12 januari 2010 heeft u hierop geantwoord. Tijdens de raadsvergadering van die dag heb ik over uw beantwoording al gezegd dat deze de teneur had van "Er is niets ernstigs aan de hand, gaat u lekker slapen.". Tevens heb ik op dat moment aangekondigd mij verder te zullen verdiepen in de beantwoording en daar later nog op terug te komen. Bij deze stelt GroenLinks u een aantal vervolgvragen, mede omdat wij van mening zijn dat uw summierere beantwoording van de eerste vragen enkele onjuistheden bevat.

Naar aanleiding van uw beantwoording verscheen in het Eindhovens Dagblad een artikel waar in de kop de woorden "Loos alarm" stonden. In reactie hierop hebben verschillende mensen, die in het verleden bij illegale stortingen betrokken zijn geweest, contact met mij opgenomen om aan te geven dat het echt geen loos alarm is. Die gesprekken hebben mijn zorg vergroot en hebben ook enkele nieuwe meldingen opgeleverd, die ook in deze vervolgvragen verwerkt zijn.

Tevens heb ik op 11 februari jongstleden een gesprek gehad met de heren Nass en Meuken van de afdeling Milieu van de Gemeente Helmond. Dat gesprek heeft mijn inzicht in de werkwijze van de gemeente op het gebied van bodemsanering vergroot. Ik heb de indruk gekregen dat de afdeling binnen de gestelde financiële kaders de risico's zo goed als mogelijk beperkt. Tegelijkertijd heeft dat gesprek me duidelijk gemaakt dat er nog veel locaties in Helmond zijn waar bodemverontreiniging is aangetroffen, en waar de ernst en omvang daarvan nog onvoldoende in beeld is. Aan het einde van het gesprek is aan mij een set afdrukken uit het bodeminformatiesysteem overhandigd, die in december n.a.v. de eerste schriftelijke vragen zijn gemaakt. Een deel van de vervolgvragen is op basis van deze afdrukken opgesteld.

Tot slot is GroenLinks Helmond van mening dat de gemeenteraad over onvoldoende informatie beschikt om te beoordelen of de financiële kaders van het Uitvoeringsprogramma Bodemsanering toereikend zijn om de risico's voor mens, dier en natuur binnen verantwoorde grenzen te houden. Om die reden zijn nog enkele aanvullende vragen toegevoegd.

De vervolgvragen:

1. Op de vijfde vraag van 13 december ("reden tot zorg over eventuele gezondheidsrisico's") antwoordt u met "Neen.". Uit het gesprek met de heren Nass en Meuken, en de daarbij overlegde informatie, is mij gebleken dat voor tenminste tien locaties in de gebieden waar de vragen betrekking op hebben, er nog nader onderzoek moet worden uitgevoerd alvorens de ernst en omvang van de aangetroffen verontreiniging kan worden vastgesteld. Het betreft hier ook locaties waar mensen wonen, werken of recreëren. Kunt u uw summierere antwoord op vraag 5 van 13 december nuanceren en/of toelichten?
2. Volgens mijn informatie zijn op de locatie Leemkuilen (code AA079400213) twee percelen waar cadmiumhoudend slib van de Vlisco gestort is. Is de exacte locatie en omvang van deze gebieden bij u bekend, inclusief kennis over de gebruikte stortmethodes? Is er bij metingen cadmiumverontreiniging aangetroffen? Heeft u voldoende in beeld of dit cadmium in het grondwater terecht is gekomen en/of nog steeds kan komen?
3. Volgens een aanvullende melding (n.a.v. het artikel in het ED) is op één van de percelen op de locatie Leemkuilen met medewerking van de brandweer begin jaren zeventig radioactief ziekenhuisafval gestort. Is dit bij u bekend? Wat is de wijze waarop hiermee omgegaan is, dan wel omgegaan zal worden?
4. Kunt u voor locaties met codes AA079400213, AA079402810 en AA079403720 de volgende vragen beantwoorden: Wat zijn de soorten verontreiniging die in dit gebied op basis van historisch, oriënterend

en/of nader onderzoek zijn vastgesteld? Is hiervan in voldoende mate de ernst en omvang bekend? Welke gedeeltes hiervan zullen zeker gesaneerd moeten worden?

5. Bij de beantwoording van de zesde vraag van 13 december bent u niet expliciet ingegaan op de geplande uitbreiding van Stiphout in zuidwestelijke richting. Kunt u alsnog aangeven welke extra acties en/of kosten kunnen worden voorzien in verband met de bodemverontreiniging ter plaatse? Dezelfde vraag geldt voor een eventuele uitbreiding van Groot Schooten in westelijke richting.
6. Is onze informatie juist dat medio 1998 in het bestemmingsgebied Brandevoort nabij het Eindhovens kanaal een grootschalige diepe ontgroning heeft plaatsgevonden van circa 200.000m³ en dat de zandwinput vervolgens is volgestort met milieubelastende afvalstromen. Zo ja, wie was hiervoor opdrachtgever en door wie zijn hiervoor de juiste vergunningen en beschikkingen aangevraagd en verstrekt? Is deze locatie opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Bodemsanering 2010-2013?
7. De overlegde afdrukken uit het bodeminformatiesysteem geven mij geen goed inzicht of de voormalige stortlocaties in de buurt van Sluis 8 inderdaad geheel bekend zijn. Volgens mijn informatie betreffen die het volledige gebied dat globaal begrensd wordt door de Keersluisweg – Lage Dijk – Insteekhaven – Kanaaldijk Zuid-Oost. Is dit volledige, nagenoeg aaneengesloten gebied van enkele tientallen hectare bij u bekend als voormalige stortlocatie? Wat zijn de soorten verontreiniging die in dit gebied op basis van historisch, oriënterend en/of nader onderzoek zijn vastgesteld? Is hiervan in voldoende mate de ernst en omvang bekend? Welke gedeeltes hiervan zullen zeker gesaneerd moeten worden?
8. In de directe omgeving van de Beemdweg en nabij het woonwagenkampje, zijn volgens mijn informatie cyaanhardingszouten gestort, alsmede asbesthoudende materialen. Komt dit overeen met de door u aangetroffen verontreiniging op die locatie? Heeft u de exacte locatie en omvang hiervan in beeld? Zijn er op deze locatie gezondheidsrisico's voor de bewoners?
9. Het gebied ten noorden van de insteekhavens, direct grenzend aan de visvijvers, staat bekend als de oudste stort. Deze locatie is in het verleden gedeeltelijk gesaneerd, en volgens onze informatie later weer gebruikt als depot met deels vervuilde grond. Wat is hiervan de huidige toestand volgens uw informatie?
10. Het gebied ten zuiden van de Keersluisweg, dat in gebruik is door een motorcrossvereniging, staat bekend als de vroegere stortlocatie van Hatema en Gamma. Wat zijn de soorten verontreiniging die in dit gebied op basis van historisch, oriënterend en/of nader onderzoek zijn vastgesteld? Zijn er op deze locatie gezondheidsrisico's voor de gebruikers?
11. De afdrukken van de locaties met code AA079400144 en AA079400227 (ten zuiden van de Rochadeweg) vertonen een overlap, namelijk het perceel van de politiehondenclub. Aangezien beide locaties met verschillende statussen in het systeem staan, is het niet duidelijk wat u bekend is van dat overlappende perceel. Volgens onze informatie is met name het bosperceel, dat tegen de Veldbeemd aan gelegen is, sterk verontreinigd. Wat zijn de soorten verontreiniging die in dit gebied op basis van historisch, oriënterend en/of nader onderzoek zijn vastgesteld?
12. Is u bekend dat onder de leemberg bij de stortplaats Varendschut (locatiecode AA079402716) een vervuild perceel ligt? Wat zijn de soorten verontreiniging die in dit gebied op basis van historisch, oriënterend en/of nader onderzoek zijn vastgesteld? Is hiervan in voldoende mate de ernst en omvang bekend?
13. Op 5 maart 2008 heeft de gemeenteraad op uw voorstel een brief gestuurd aan de heer Kuypers over het gebied Varendschut, met daarin de mededeling dat "nieuw bodemonderzoek op de betreffende locatie overbodig en niet zinvol" is. In het Uitvoeringsprogramma Bodemsanering 2010-2013 staat voor de betreffende locatie (code AA079400108) echter wel Nader Onderzoek gepland, zelfs met spoed. Kunt u deze afwijking verklaren?
14. Op welke wijze vormt u zichzelf een beeld van de eventuele ondergrondse verspreiding van de diverse vervuilingen via het grondwater? Voor welke in deze vragen genoemde locaties wordt een dergelijke monitoring momenteel gebruikt? Bent u er zeker van dat de kwaliteit van het grondwater in de omgeving van genoemde locaties goed is?
15. Op welk wijze houdt de gemeente toezicht op tijdige en goede uitvoering van zuivering van gronden waarvoor de gemeente opdracht heeft verstrekt?
16. Zoals gezegd is GroenLinks Helmond van mening dat de gemeenteraad op dit moment over onvoldoende informatie beschikt om te beoordelen of de financiële kaders van het Uitvoeringsprogramma Bodemsanering 2010-2013 toereikend zijn om de risico's voor mens, dier en natuur binnen verantwoorde grenzen te houden. Onbekendheid met de details van de door de gemeente

gebruikt methodiek van risico-inschatting en –beheersing is daarvan één van de oorzaken. Bent u bereid om (naast de schriftelijke beantwoording van deze detailvragen) over enkele maanden een presentatie te (laten) verzorgen over dit onderwerp in de commissie RF?

Met vriendelijke groet,
Rudi van der Made (GroenLinks)

Antwoord college van burgemeester en wethouders:

Naar aanleiding van uw bovengenoemde brief, delen wij u het volgende mede.

Informatie vooraf

Het wettelijke kader voor de aanpak van de zogenaamde werkvoorraad bodemsanering is gelegen in de Wet bodembescherming. In de onderstaande antwoorden wordt onderscheid gemaakt tussen lichte en sterke bodemverontreiniging. Er is sprake van een lichte verontreiniging als het gehalte van een bepaalde stof de via de Wet bodembescherming vastgestelde achtergrondwaarde/streefwaarde overschrijdt. Er wordt gesproken van een sterke verontreiniging op het moment dat het gehalte de zogenaamde interventiewaarde overschrijdt. Dit betekent dat de functionele eigenschappen van de bodem voor mens, dier of plant ernstig zijn of dreigen te worden verminderd. Of dit daadwerkelijk optreedt, is afhankelijk van het type verontreiniging, de omvang van de verontreiniging en het bodemgebruik dat plaatsvindt. Een overschrijding van de interventiewaarde leidt daardoor in de praktijk meestal niet tot actuele risico's en bodemsanering is bij ongewijzigd terreingebruik vaak niet noodzakelijk. Wel kunnen soms beheersmaatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat wel een risico ontstaat.

Onderzoek naar de milieurisico's van stortplaatsen richt zich alleen op ligging (contouren) van het stortmateriaal, de dikte en kwaliteit van de afdeklaag van het voormalige stort en de kwaliteit van het grondwater rondom de stort. Onderzoek naar de samenstelling van het stortmateriaal zelf vindt om de volgende redenen niet plaats:

- Op voorhand kan worden aangenomen dat het om verontreinigd materiaal gaat. Het is weinig zinvol dit te bevestigen via onderzoek.*
- Stortmateriaal is vaak zeer heterogeen van aard en samenstelling. Om een goed inzicht te verkrijgen in de ruimtelijke verdeling van verontreinigende stoffen in het stort zou uitgebreid, langdurend en kostbaar onderzoek nodig zijn.*
- Het is niet zozeer de mate van verontreiniging in het stortmateriaal die de risico's voor de volksgezondheid en het milieu bepalen, maar de mate van mogelijke blootstelling aan en verspreiding van de verontreinigende stoffen tot buiten het stort. Omdat contactmogelijkheden met het stortmateriaal worden voorkomen door de afdeklaag, wordt de kwaliteit van de afdeklaag onderzocht. Om te controleren of verspreiding via het grondwater optreedt, wordt de grondwaterkwaliteit rondom het stort vastgesteld. Omdat niet bekend is wat er in het stort zit, worden de monsters van grond en grondwater onderzocht op een breed pakket aan stoffen.*

Beantwoording vragen

- 1. Uit de voorgaande onderzoeken is gebleken dat actuele risico's voor de volksgezondheid of het milieu niet waarschijnlijk zijn. Dit is ook in lijn met de uitkomsten van het NAVOS-onderzoek elders in het land. Het nader onderzoek op deze locaties wordt uitgevoerd (planning) om uit te sluiten dat in de toekomst niet alsnog risico's kunnen ontstaan en indien dat wel het geval zou zijn om beheersmaatregelen te kunnen ontwerpen. Het nader onderzoek leidt uiteindelijk via een openbare besluitvormingsprocedure tot een formele beschikking omtrent de ernst van de verontreiniging en de eventuele noodzaak voor spoedige sanering of beheersmaatregelen.*
- 2. We weten niet of er cadmium in het door u bedoelde stort aanwezig is. Hierboven is uitgelegd waarom wij dat ook niet laten bepalen. In de afdeklaag en in het grondwater zijn in elk geval geen sterke verontreinigingen met cadmium aangetoond.*
- 3. Nee, de door u bedoelde melding dat begin jaren zeventig radioactief ziekenhuisafval is gestort kennen wij niet. Wij verzoeken u de melding aan ons door te geven liefst met de exacte locatie ingetekend op kaart. Indien uit de melding relevante informatie naar voren komt zal deze worden meegenomen in de vervolgaanpak.*

4. Ook voor de locaties AA079400213, AA079402810 en AA079403720 geldt dat de samenstelling van het stortmateriaal niet onderzoeken. Of sanering moet plaats vinden, zal pas worden bepaald nadat door ons college op het nader bodemonderzoek een formele beschikking omtrent ernst en spoed is afgegeven.
Locatie AA079400213 (NAVOS Leemkuilen STD en Leemkuilen): De afdeklaag is lokaal sterk verontreinigd met zink en koper. Op één plek overschrijdt het gehalte PAK(10VROM)¹ de interventiewaarde. Het grondwater in een van de monitoringspeilbuizen is sterk verontreinigd met benzeen. Op een gedeelte van de percelen dienen mogelijk maatregelen te worden getroffen om de dikte van de afdeklaag te vergroten of gebruiksbepkeringen te worden ingesteld, om te voorkomen dat – als gevolg van een te dunne afdeklaag – op termijn contact optreedt met het stortmateriaal. Dit zal in het nader onderzoek worden bepaald. De verontreiniging in het grondwater buiten het stort zal verder in beeld worden gebracht. Afhankelijk van de te verkrijgen resultaten zullen maatregelen worden uitgewerkt om te voorkomen dat in de toekomst risico's ontstaan als gevolg van verspreiding van verontreiniging. Kort samengevat: deze locatie hebben we in beeld. Er zal nog onderzoek plaatsvinden om te kijken of maatregelen moeten worden getroffen om risico's in de toekomst te voorkomen.
Locatie AA079402810 (Steenovenweg, vml stort): Deze locatie is niet specifiek meegenomen in het project NAVOS maar grenst aan de bovengenoemde locatie. Er is op een gedeelte van deze percelen indicatief onderzoek verricht. Vanaf 80 cm beneden het maaiveld is stortmateriaal aangetroffen. De afdeklaag blijkt niet of maximaal licht te zijn verontreinigd. Nader onderzoek is gepland voor 2010.
Locatie AA079403720 (Europaweg, vml stort): Dit betreft de aangrenzende stortplaats aan de zuidzijde van de Europaweg. Onderzoek zal nog plaatsvinden en wordt gestart in 2010. Het onderzoek bestaat uit historisch onderzoek, onderzoek naar de kwaliteit en dikte van de afdeklaag en onderzoek naar de kwaliteit van het grondwater.
5. De aanwezigheid van stortmateriaal op de geplande uitbreidingslocatie(s) is bekend. Bij de ontwikkeling zal hiermee rekening worden gehouden, hetzij door verwijdering van stortmateriaal of door het treffen van maatregelen. Maatregelen kunnen zich zowel richten op de risico's voor de volksgezondheid en het milieu als op de risico's voor bijvoorbeeld zetting/verzakking. Aanpassing van de definitieve plannen aan de hand van de aanwezigheid van stortmateriaal kan nog plaatsvinden.
6. Aangenomen wordt dat de vraag duidt op de ontgraving ten behoeve van de ecozone in Brandevoort (gelegen tussen het Eindhovens Kanaal en De Voort). Ten behoeve van de aanleg van de ecozone is in 1998 in opdracht van de gemeente Helmond in totaal 200.000 m³ zand ontgraven. Het vrijkomende zand is gebruikt ten behoeve van de ophoging van een gedeelte van Brandevoort. De oorspronkelijke toplaag is in de ecozone teruggebracht ter profilering. Hierna is extra grond uit Brandevoort aangevoerd voor de verdere afwerking van de ecozone. Wij hebben geen enkele concrete aanwijzing dat milieubelastende afvalstromen zijn gebruikt. Heeft u die wel, dan ontvangen we deze graag.
7. Grote delen in het gebied dat u noemt zijn opgehoogd en daarbij is ook stortmateriaal toegepast. De stortplaatsen zijn onderzocht in het kader van project NAVOS en plaatselijk ook in een ander kader, bijvoorbeeld bij de aanvraag van een bouwvergunning of het verplichte bodemonderzoek van bedrijfsterreinen. In de toplaag zijn plaatselijk sterke verontreinigingen met metalen aangetoond. Het overgrote deel van deze terreinen is bebouwd en/of verhard waardoor contact met het stortmateriaal wordt voorkomen. Er is geen sprake van gevoelig gebruik (industrieterrein). Bij gelijkblijvend gebruik is er daarom geen aanleiding bodemsanering uit te voeren. Ook de kwaliteit van het grondwater geeft geen aanleiding tot het treffen van maatregelen.
8. In de omgeving van de Beemdweg ter hoogte van het subkampje is sprake van diverse locaties die verdacht zijn met betrekking tot het voorkomen van bodemverontreiniging. Een deel van de verdenkingen is gebaseerd op het voormalige gebruik als stortplaats. Voor het subkampje zelf en het tegenoverliggende terrein is het onderzoek afgerond en is de status van de verontreiniging vastgesteld in formele beschikkingen van het college van B&W. Op het subkampje is vervolgens een bodemsanering uitgevoerd en zal een toekomstige leidingsleuf en groenstrookje nog worden gesaneerd. Op het tegenoverliggende terrein is een gebruiksbepkering ingesteld. De bewoners van het subkampje lopen geen enkel risico zolang zij niet graven in de leeflaag op het terrein, de aanwezige verharding in stand houden en het tegenoverliggende terrein niet betreden. De locaties die nog niet zijn afgehandeld, zijn opgenomen in het Uitvoeringsprogramma bodemsanering.

¹ PAK(10VROM): Groep van Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen. Dit zijn teerachtige verbindingen die onder andere voorkomen in teer, olie, koolas en verbrandingsresten.

9. Het gebied ten noorden van de insteekhovens, direct grenzend aan de visvijvers, is in het verleden gedeeltelijk gesaneerd en vervolgens weer gebruikt als depot voor grond. De locatie is momenteel in gebruik als industrieterrein en deels braakliggend. Bij bodemonderzoek zijn lokaal verontreinigingen aangetoond. Omdat er geen sprake is van gebruik waarbij risico's kunnen ontstaan, is er geen noodzaak en wettelijke basis tot het doen van aanvullend onderzoek en is deze locatie niet opgenomen in het Uitvoeringsprogramma bodemsanering.
10. Van de bestaande motorcrossbaan zijn geen bodemonderzoeksgegevens beschikbaar. De locatie is eerder op grond van het bij ons bekende gebruik afgevoerd van de werkvoorraad bodemsanering. Bij recent uitgevoerd archiefonderzoek is ook niet van stortactiviteiten gebleken, maar wel dat het terrein inderdaad stortterrein werd genoemd. De locatie is daarom opnieuw toegevoegd aan de werkvoorraad bodemsanering (AA079403355, Keersluisweg, motorcrosssterrein).
11. Op enkele plekken is in de afdeklaag een sterke verontreiniging aangetroffen met zink en PAK(10VROM). In het grondwater zijn geen verontreinigingen van betekenis aangetoond.
12. De hier bedoelde "stortplaats Varenschut" ligt op een veel grotere locatie die in het bodeminformatiesysteem bekend staat onder nummer AA079402716 (Kanaaldijk Z.O. / De Aa, omgeving Kanaalomleiding). Op die locatie is in 2006 bodemonderzoek verricht. Het was bekend dat in de directe omgeving stortplaatsen aanwezig zijn. In de grond zijn maximaal lichte verontreinigingen aangetroffen. In het grondwater is arseen aangetroffen in een verhoogde concentratie. Dit komt regelmatig van nature voor in deze omgeving; een directe relatie met stortmateriaal wordt niet verwacht. Zolang het terreingebruik niet wijzigt wordt nader onderzoek daarom niet zinvol geacht.
13. De door u bedoelde brief aan de heer Kuypers had betrekking op de locatie die in het bodeminformatiesysteem bekend staat als "Rochadeweg, landschapselement, AA079408253". De locatie AA079400108 (NAVOS Stipdonkseweg (II)/Nieuwe Aa Bsb Rochadeweg) uit uw vraag ligt direct ten zuiden hiervan. Mogelijk is hier sprake van verwisseling van locaties? Wij ontvangen helaas regelmatig meldingen/vragen zonder duidelijke locatieaanduiding. Wij willen benadrukken dat locaties het best kunnen worden ingetekend op een kaart op schaal, liefst onder vermelding van adres en kadastrale aanduiding.
14. De grondwaterkwaliteit rondom de voormalige stortplaatsen is in het verleden gemonitord door de provincie Noord-Brabant. Daarbij is gebleken dat er op een aantal locaties sprake is van (overwegend) lichte verontreiniging. Dit kan overigens ook andere oorzaken hebben dan de nabijheid van een voormalige stortplaats. De nu bekende onderzoeksgegevens van het grondwater geven geen aanleiding de monitoring in ongewijzigde vorm voort te zetten. Bij de locaties die nog opgenomen zijn in het Uitvoeringsprogramma bodemsanering zal worden afgewogen of aanvullende monitoring van de grondwaterkwaliteit zinvol is.
15. De gemeente houdt toezicht op alle saneringen van landbodems binnen Helmond, ook als ze de sanering zelf laat uitvoeren. Het toezicht bestaat uit veldinspecties door de SRE Milieudienst zo nodig gecombineerd met controleonderzoek. Termijnen worden vastgelegd in beschikkingen en bewaakt via het gemeentelijke bodeminformatiesysteem. Saneringsplannen en evaluatieverslagen van de gemeente worden via een openbare voorbereidingsprocedure vastgesteld zodat inspraak van derden belanghebbenden mogelijk is. Er is in het ambtelijke apparaat een functionele scheiding aangebracht tussen de "gemeente als uitvoerder" en de "gemeente als bevoegd gezag". Bij de uitvoering van de bevoegd gezagtaken vindt op dossierniveau functiescheiding plaats. Dit houdt in dat bij projecten de rol van adviseur, vergunningverleners en toezichthouder door verschillende ambtenaren worden vervuld.
16. Indien dit gewenst is, kan in de commissie RF een presentatie worden verzorgd over de systematiek van risicobeoordeling en -beheersing binnen de bodemsaneringsoperatie in Helmond.

Burgemeester en wethouders van Helmond,
 De burgemeester, de secretaris,
 Drs. A.A.M. Jacobs. A.A.M. Marneffe RA.